

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження Колодної Наталії Анатоліївни «Соціально-педагогічний супровід дітей з глибокими порушеннями зору в умовах навчально-реабілітаційного центру», подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка

Фундаментальним принципом розвитку сучасної освіти дітей з особливими освітніми потребами є створення для кожної такої дитини умов, які дають змогу почуватися їй повноправним громадянином, цінною та захищеною особистістю. Сучасна школа зобов'язана підготувати учня до життя, орієнтуючись на його індивідуальні можливості та перспективи розвитку. Система педагогічних засобів має забезпечити соціально адекватні форми самоактуалізації учнів та самовираження з метою подальшого освоєння життєвого простору. Ще більшої актуальності набуває проблема соціалізації дітей із глибокими порушеннями зору, процес соціалізації яких перебігає зі значними труднощами, що зумовлено обмеженими можливостями здоров'я, відсутністю доступного середовища тощо. Водночас, від успішності соціалізації залежить комфортність життєдіяльності осіб цієї категорії у нових соціальних умовах.

Автор рецензованої дисертаційної роботи - Колодна Наталія Анатоліївна - обирає для дослідження проблему соціально-педагогічного супроводу дітей з глибокими порушеннями зору в умовах навчально-реабілітаційного центру. Дослідження спрямоване на доведення ефективності методів та технологій, які дозволять підняти рівень соціалізації учнів з глибокими порушеннями зору саме в умовах навчально-реабілітаційного центру.

Творчий задум автора дисертації досить чітко проявляється у всіх компонентах її наукового апарату: в обґрунтуванні актуальності, визначенні мети, завдань, об'єкта, предмета, теоретико-методичних засад дослідження. Привертає до себе увагу логічно виправдана структурованість та послідовність викладу змісту дисертаційної роботи, яка повною мірою відповідає меті та завданням проведеного дослідження.

Так, для вирішення поставлених завдань Н.А. Колодна аналізує значну кількість наукової і методичної літератури, попри наявність різнопланових поглядів вчених з питань соціально-психологічного супроводу, авторові все ж вдалося їх систематизувати та узагальнити. В роботі чітко визначені сутність та зміст соціально-педагогічного супроводу як системи послідовної, комплексної, соціально-педагогічної діяльності команди фахівців; його сфери та компоненти. Слід відзначити, що дослідник, в цілому, успішно вирішив перше та друге завдання дослідження і з'ясував стан розробленості своєї проблем у відповідних наукових галузях.

У другому розділі детально висвітлено методичну процедуру дослідження, наведено результати констатувального етапу експерименту, здійснено кількісний та якісний аналіз експериментальних даних. Було визначено основні критерії рівнів соціалізації учнів: сформованість навчально-практичної діяльності, розвиток емоційно-поведінкової сфери, розвиток індивідуально-особистісних якостей та міжособистісних стосунків, сформованість основних компетентностей соціалізації. Для визначення рівнів соціалізації застосовувалися відповідні діагностичні методики та проводилася діагностика сформованості навчально-практичної діяльності школярів, що дало змогу виявити низький рівень сформованості провідної діяльності, мотивації до навчання, проблеми в емоційно-поведінковій та особистісній сферах, міжособистісному спілкуванні у дітей з глибокими порушеннями зору.

На основі отриманих даних констатувального етапу дослідження автору вдалося визначити концептуальні складові організації соціально-педагогічного супроводу та особливості соціалізації дітей з глибокими порушеннями зору.

У третьому розділі Н.А. Колодна розкриває зміст та структуру розробленої експериментальної методики соціально-педагогічного супроводу дітей з глибокими порушеннями зору в умовах навчально-реабілітаційних центрів та спеціальних шкіл. Теоретично обґрунтовано та розроблено напрями і структуру методичної роботи фахівців центру в рамках соціально-педагогічного супроводу, також, визначаються форми їх діяльності.

Автором розроблено та впроваджено в практику основні принципи діяльності команди комплексного соціально-педагогічного супроводу центру, пропонуються основні критерії ефективності соціально-педагогічного супроводу дітей з глибокими порушеннями зору в умовах НРЦ.

Слід зазначити, що дослідником була застосована інтерактивна технологія навчання для формування компетентностей та особистісних якостей на основі кейс-методу.

На формувальному етапі дослідження ефективність методики соціально-педагогічного супроводу доведено шляхом психодіагностики рівня соціалізації дітей з глибокими порушеннями зору за визначеними у дослідженні критеріями.

Спостерігається помітне зростання загального рівня соціалізації дітей з глибокими порушеннями зору в експериментальній групі в порівнянні з контрольною, також, можна зазначити про зростання і за окремими показниками (успішності в навчальній діяльності, моральності та ін.). Для перевірки результатів дослідження автор використав порівняльний аналіз за критерієм Ст'юдента, який підтвердив достовірність отриманих даних.

Матеріали та результати дослідження висвітлені у статтях у фахових наукових виданнях України, в зарубіжному фаховому періодичному виданні та навчально-методичних виданнях.

Автореферат стисло і ґрунтовно віддзеркалює основний зміст дисертації, її наукових положень, виважено інформує про отримані результати констатувальної та формувальної частин дослідження, підтверджує введення їх до наукового обсягу.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації, хочемо зробити деякі зауваження, що передбачають альтернативне вирішення, а саме:

1) В теоретичній частині не досліджений стан проблеми соціально-педагогічного супроводу в зарубіжних країнах, беруться до уваги погляди вчених пострадянського простору.

2) В експериментальному дослідженні автор використовує велику кількість психодіагностичних методик, зокрема авторську методику

цілеспрямованого спостереження за особистісними виявами мотивації до навчання учнів, яка передбачає лише якісний аналіз показників, що підлягають спостереженню. Вважаємо за доцільне доповнити методику цілеспрямованого спостереження кількісними показниками інтенсивності вияву виділених характерологічних ситуаційно-особистісних реакцій дітей під час виконання завдань у процесі навчання.

3) В дисертації недостатньо обґрунтовано вибір методів математичної статистики та детально не описаний процес розрахунку статистичних даних.

4) Висновки до розділів роботи повною мірою не висвітлюють змісту та результатів дослідження і можуть бути доповнені або розширені.

5) У дисертації мають місце деякі механічні та стилістичні помилки, в тексті зустрічаються русизми.

Викладені зауваження й побажання мають рекомендаційний характер і тому не знижують теоретичної та практичної цінності роботи і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження, що дає змогу зробити наступний висновок.

Висновок: враховуючи актуальність, наукову новизну, оригінальність, самостійність і цілісність дисертаційного дослідження «Соціально-педагогічний супровід дітей з глибокими порушеннями зору в умовах навчально-реабілітаційного центру», вагомий внесок автора в теорію та практику сучасної тифлопедагогіки, а також науково викладений зміст і оформлення результатів, що відповідають нормативним документам МОН України до написання робіт такого типу, вважаємо, що його автор - Колодна Наталія Анатоліївна - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 - корекційна педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри спеціальної

психології та медицини

НПУ ім. М.П. Драгоманова

